

березня 2020 року Одеська державна адміністрація підтримала ініціативу «Озеленення України» посадити 1 млн. дерев за добу. А на Львівщині за 8 годин висаджено 77 тисяч. Для порівняння, в Ефіопії за ініціативою голови уряду висадили за 12 годин 353 млн. дерев. Тому, бажано, щоби кожен мешканець країни посадив хоча би десяток дерев за своє життя.

УДК 63:54; 631.9

ГОЛУБЧЕНКО В.Ф., к.с.-г.н., провідний фахівець

КУЛІДЖАНОВ Е. В., к.с.-г. н., директор

ГОГУЛІНСЬКИЙ Д.М., в.о. головного інженера-грунтознавця

Південний міжрегіональний центр ДУ "Держґрунтохорона"

м.Одеса

НЕБЕЗПЕКА ДЕГРАДАЦІЇ ҐРУНТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

ВОДНА ЕРОЗІЯ

На поверхні кожного поля є підвищення і пониження. В останніх збираються атмосферні опади і весінні талі води, з них утворюються струмки, які розмивають поверхню ґрунтів, в наслідок чого виникають різні за величиною промоїни. Вода збігає вниз по схилу разом з дрібними частинками ґрунту, викликаючи ерозію. Водна ерозія відбувається скрізь, де існує не врегульований людиною поверхневий стік. Весною з полів стікає велика маса талої води по мерзло-талому ґрунту, втрачається до 80-90 % води, а з інтенсивними зливами втрати становлять 60-70 % води.

З 90 років ХХ сторіччя господарства Одеської області перейшли з глибокого (25-30 см) на поверхневий обробіток ґрунту дисковими боронами на глибину 8-10 см, що різко знизило загальний обсяг пор в ґрунтах і підвищило щільність складення у гумусовому шарі з оптимального 1,1-1,3 до 1,3-1,5 г/см³. Це посилило водну ерозійну небезпеку на всіх ґрунтах, у тому числі і на ґрунтах «ДГ Новоселівське», землі якого розташовані на ерозійно небезпечному від природи

пагорбовому рельєфі Подільського (Котовського) району у Лісостеповій зоні Одеської області. Землеробство в цій зоні нараховує сотні років. За цей період бували як і сильні зливи, так і випадали великі сніги, які акумулювали значні обсяги води, викликаючи різного ступеню ерозію, у тому числі і слабку на схилах менше 1°. Заходи проти ерозії застосовувалися лише у вигляді обробітку ґрунту впоперек схилів. Але, полезахисні лісосмуги і польові дороги розташовані прямолінійно, а не вздовж горизонталей рельєфу, тому вони не захищають поверхню поля від змиву, а навпаки — концентрують стоки і підвищують силу водної ерозії.

Зниження вмісту гумусу в ґрунтах відбувається не лише під впливом водної і вітрової ерозії, а й в результаті дуже низького надходження в ґрунти органічних добрив (раніше було тваринництво і вносили гній у середньому по області 8т/га), дегумуфікації, забруднення важкими металами, пестицидами, радіонуклідами, які негативно впливають на біологічне життя ґрунту і рослин. Кліматичні умови району також впливають на ерозію через підвищення температурного режиму, зниження врожайності сільськогосподарських культур і природної рослинності і навіть повної загибелі посівів. Спалювання стерні і соломи (горять і лісосмуги!), вирубка дерев у полезахисних смугах веде до втрати їх полезахисних функцій. Все це йде не на користь родючості ґрунтів та природі загалом. Впровадження контурно-меліоративної організації території, яка повинна охоплювати водозбірні басейни — це найбільш надійний захист ґрунтів від водної ерозії. У відомому навчальному посібнику для студентів географічних і ґрунтознавчих вузів М.Н. Заславский констатує: «Майже всі сільськогосподарські землі в різному ступені є ерозійно небезпечними, тому що більша їх частина мають ухили. На довгих схилах з ухилом всього 0,3-0,5° розвивається ерозія». Він задає питання: «Чи можна зовсім позбутися ерозії?» Відповідає: «Ні, не можна». А причини цьому ось які:

1. За певного поєднання природних факторів, на схилах завжди існуватиме поверхневий стік атмосферних опадів, які викликають відрив і перенос часток ґрунту. Навіть під лісом і цілинною рослинністю він є, хоч і дуже малий.

2. Протиерозійні заходи розраховуються на зливи і стік талих вод з повторюваністю раз у 5, 10, 20 років, але інколи випадають зливи або стік талих вод з повторюваністю раз у 50-100-150 років. В цьому випадку водна ерозія буде неминучою. Безумовно, історія землеробства Лісостепу налічує багато випадків екстремальних природних явищ, які викликали водну ерозію.

3. Інтенсивне використання орних земель без органічних добрив дає дефіцитний баланс гумусу з щорічними втратами його в Одеській області 0,5 т/га. Загальновідомо, що природний процес ґрунтоутворення йде зі швидкістю 0,1 мм за рік і в перерахунку становить 120 кг/га. В.В. Медведєв (ННЦ «Інститут агрохімії і ґрунтознавства імені О.Н. Соколовського», м. Харків) вважав нормою втрат ґрунту за водної ерозії 2-2,5 т/га, а задовільною з щорічними втратами вище норми у 1,5-2 рази. Вважаю, що на слабоеродованих полях «ДГ Новоселівське» змив ґрунтів з талою водою та з атмосферними опадами існував і був визначений ще Авчинніковим В.А, ґрунтознавцем з великим досвідом роботи в Одеській філії «ДУ Інститут охорони ґрунтів України» за часів його експедицій і практичної роботи.

УДК : 633.11(323):631.5

ГОРБАЧУК Микола , студент 2 курсу спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ХОМОВИЙ Михайло Миколайович**, кандидат с.-г. наук,
доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ВЕЛИЧИНА УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ

Підбір сучасного сорту для вирощування за інтенсивної технології є одним із шляхів збільшення врожайності гороху. Неприятливі ґрунтово-кліматичні умови деяких років обумовлюють і зменшують його продуктивність. У виробництві тривалий час сортовий склад гороху був представлений переважно